

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

WOENSDAG 17 FEBRUARIJ.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5.00; voor de buitensteden franco p. p. f 6.00. Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau van de Tijd.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen f 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 16 Februarij.

FRANCISCUS JACOBUS VAN VREE, door de gracie Gods en de gunst van den H. Stoel Bisschop van Haarlem, Aan de Geloofigen van ons Bisdom, zaligheid in den Heer.

Ons herderlijk schrijven van den 19 October des verleden jaars, waarbij wij U onze aanstaande reize naar de Hoofdstad der Christenheid bekend maakten, alsmede de nabijzijnde H. Vaste, doen U thans wederom een herderlijk schrijven van ons verwachten. Aan deze verwachting, Eerwaarde Medearbeiders en Beminde Geloofigen, voldoen wij gaarne, zoo omdat wij iedere gelegenheid om U iets heilzaams voor te houden, gaarne aangrijpen, als omdat wij, na onzen terugkeer uit de H. Stad, er behoefte aan gevoelen om U van hetgeen ons daar trof, verheugde en stichtte, althans eenigermate deelgenooten te maken.

En daartoe moeten wij U al aanstonds zeggen, dat wij, te Rome aangekomen, aldaar bij ondervinding de juistheid leerden kennen der uitdrukking van den H. Bisschop en Martelaar Ignatius, namelijk dat de Kerk van Rome in den Christelijken liefdebond aller kerken voorziet (1). Geen andere karaktertrek (indien dit woord hier gepast is) van de kerk van Rome en van haren Bisschop, die de Algemeene Vader der geloovigen is, heeft mij zoozeer getroffen, als die liefdevolle opperhoofdigheid, die zich in haar grootheid blijkbaar bewust, wel verre van allen en allen te willen overheerschen en voor zich ten voetbank maken, integendeel zich ten dienste van allen stelt, allen met een band van liefde onstrengelt, en met zich en onderling vereent. Daar ziet men in werkelijkheid een oppergezag hetwelk (om de schoone uitdrukking van den H. Augustinus te bezigen) gebied voert niet uit zucht om te heerschen, maar uit de verplichting om zorg te dragen, niet uit trotsch gevoel van hoogheid, maar uit zorgzame barmhartigheid. (2) Dien indruk heb ik, in de allereerste plaats van den lieftalligen Opperherder zelf, en vervolgens van al de leden zijns verheven Raads en der overige Geestelijkheid, met wie ik in aankomende ben gekomen, zoo bij mijne ontvangst als bij de behandeling van zaken gedurende mijn gansche verblijf ondervonden; en ik ben getuige, dat zoo vele Bisschoppen als uit de verschillende oorden der wereld tot bevordering van de geestelijke belangen der hun toevertrouwen met mij in de H. Stad waren en mij bekend zijn geworden, dienzelfden indruk ontvangen hebben. Het zal U dan niet verwonderen, Mijne Geliefden, dat ik bij het afscheid nemen aan den Heiligen Vader heb mogen zeggen, dat ik te Rome de kracht ondervonden had van het woord des Zaligmakers aan Petrus bevestigde uwe broeders (3). Eerlijkheid, welke Bisschop zich daar in het middenpunt der kerkelijke eenheid na verloop van eenige jaren op te houden geloven te hebben door het Hoofd der kerk in liefde omarmd voelende, zal niet getroost, versterkt, vol van vertrouwen naar zijn Bisdom terug keeren? Zal niet, teruggekeerd bij zijne kudde welke van hen die in dwaling of scheuring zijn, dagelijks de grootste beschuldigingen tegen het Opperbestuur der H. Kerk moet hooren, luide gefluister tegen hij gehoord, gezien, ondervonden heeft? Zal niet uitroepen: een Vader heft gij te Rome, geen overheerscher? Een Vader die met teedere liefde naar uwe geestelijke behoeften verneemt, en er met wijze zorg in voorziet? En zie daar, Eerwaarde Medearbeiders en Beminde Geloofigen, de rede om welke vooral wij het vorenstaande aan U schreven: wij wilden eene, wel is waar niet onbekende, maar nu ook door persoonlijke ervaring gekende waarheid voor U tegen de lasteringen in dwaling en scheuring getuigen.

Wat wij in de tweede plaats van de door ons in de H. Stad ondervondene indrukken U wenschen mededeelen, is niet het voorgaande innig verbonden, en kan er zelf de grondslag van genoemd worden. Het betreft

de te Rome zich in ontelbare zingen voor de oogen zichtbaar, ik zou wel willen zeggen, voor de handen tastbaar voordoende éénheid der Kerk, éénheid van bestuur, van geloof, van liefde, éénheid in alle tijden en op alle plaatsen. Gij verwacht niet, dat wij U in dit schrijven eene regelmatige en uitgewerkte verhandeling over de éénheid der Kerk zullen geven; onze bedoeling is ook slechts om U op eenige van de talloze eenheidsblijken, welke wij ginds bewonderd hebben, opmerkzaam te maken. Veronderstelt een vergadering van alle Bisschoppen der gansche wereld, grootendeels in persoon en verder door gemagtigden aanwezig; aan het hoofd dier vergadering als Hoofd aller Bisschoppen en der gansche Kerk den Bisschop van Rome, in wien allen den opvolger van Petrus en den Stedehouder van Jesus Christus erkennen; den Bisschop of Paus van Rome vergezeld van Zijnen gewonen Raad, welks leden allen tot de geestelijkheid der Kerk van Rome behooren en daarom ieder den titel van eene der oudste kerken der hoofdstad dragen. Stelt dat daarenboven in die vergadering tegenwoordig zijn de hoofden van al de Reguliere Ordes door het opperst kerkelijk gezag goedgekeurd en bevestigd en daar benevens een groot getal van Priesters uit alle oorden der wereld hunne Bisschoppen vergezellende. Wanneer nu deze hoogwaardige vergadering, in welke de eenheid van kerkelijk bestuur met de oogen aanschouwd wordt, om ook een zichtbaar blijk te geven van éénheid in geloof en liefde, in leer en leven, eene heilige Offerande der Mis plechtig door den H. Vader opgedragen, niet alleen bijwoonde, maar er ook werkelijk deel aan nam, onder anderen door met den hoogen Offeraar dezelfde geloofsbelijdenis af te leggen, en den kus des vredes van hem te ontvangen en onderling aan elkander mede te delen, wanneer vervolgens Bisschoppen uit de onderscheidene werelddeelen beurteelings hetzelfde H. Misoffer plechtig opdroegen, en hielden in de verschillendste talen den inhoud der geloofsbelijdenis verklaarden en tot de oefening van de werken des geloofs opwekten en aanspoorden; zou dat niet eene zinnelijk waarneembare uiting, eene lichamelijke verschijning zijn van de volkomenste overeenstemming, van de innigste eenheid? Wie zou dat zien en zich het gebed niet herinneren van Onzen Heer: „Heilige Vader, behoud hen in uwen naam, die Gij mij gegeven hebt, opdat zij allen één zijn, gelijk wij het zijn... Doch ik bid niet voor hen alleen, maar ook voor diegenen die door hun woord in mij gelooven zullen: opdat allen één zijn, gelijk Gij Vader, in mij zijt en ik in U ben; opdat ook zij in ons één zijn, en de wereld geloove dat Gij mij gezonden hebt” (4) Inderdaad, daar of nergens ter wereld zou het blijken, dat het gebed van onzen Heer Jesus Christus verhoord is geworden. Welnu, Eerwaarde Medearbeiders en Beminde Geloofigen, wat wij daar veronderstelden, is in de hoofdstad der Christenheid bestendig te zien. Het is waar, schier altijd zijn daar alle Bisschoppen, die het blijk te gelijk tegenwoordig, maar immer en immer komen daar Bisschoppen of hunne gemagtigden uit de verschillendste oorden der wereld, om hunne hulde en die hunner Kerken aan den Stedehouder van Christus te bewijzen, en om in den schoot der Kerk van Rome van haren Bisschop verlicht, getroost en gesterkt te worden. Men kan met waarheid zeggen, dat daar eene altoosdurende Kerkvergadering is, omdat daar bestendig tusschen de elkander afwisselende Bisschoppen en den Apostolischen Stoel over de aangelegenheden der H. Kerk beraadslaagd wordt. Maar gaat naar Rome bij gelegenheid der groote kerkelijke feesten, bevindt er u bij voorbeeld in de Hoogtijden van 's Heeren Geboorte of Opstanding, wanneer ook de Bisschoppen in grooteren getale daar zijn. Dan kunt ge in werkelijkheid zien gebeuren wat wij straks verondersteld hebben. Zoo toog op 't laatste Kersfeest de H. Vader in plechtige processie, voorafgegaan door talloze Geestelijken van alle rangen en Ordes, en eindelijk door Bisschoppen, Aartsbisschoppen en Kardinalen, het middelschip der onmetelijke St. Pieterskerk door naar de ruimte die daar van het altaar,

waaronder de lichamen der HH. Apostelen Petrus en Paulus rusten, tot de plaats waar de zetel van Petrus bewaard wordt (waar voor nu de zetel van zijn opvolger stond) met lage omheining afgesloten was. Daar droeg het zichtbaar opperhoofd der Kerk het onbloedige offer met de heilige plechtigheid op, en wij allen die met hem derwaarts getrokken waren, namen er deel aan. De Bisschop van Rome met zijne Geestelijkheid, en een aanmerkelijk getal van Aartsbisschoppen en Bisschoppen uit drie verschillende werelddeelen om den Bisschop van Rome, als om het zichtbaar opperhoofd der algemeene Kerk geschaard, legden daar onder de H. Offerande, ten aanhoore van duizenden die het afgesloten presbijterium omringden, de geloofsbelijdenis af, dezelfde welke op dien dag in alle kerken der Katholieke wereld onder alle heilige Missen door alle Patriarchen, Aartsbisschoppen, Bisschoppen en Priesters met hunne assistenten is afgelegd. En het was geens nitwege voor deze gelegenheid gemaakte en in dubbelzinnige of onbestemde bewoordingen vervatte geloofsbelijdenis, maar de oude die sedert eeuwen bij de plechtige godsdienst-oefeningen in alle Katholieke kerken werkzaam, en in ondubbelzinnige en juiste bewoordingen den éénen God in drie Personen, den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest, de menschwording van den Zoon om ons menschen en onzer zaligheids wille, en de éene heilige Katholieke en Apostolische Kerk belijdt. Bleek dus voor ogen en oor de éénheid in geloof en leer, evenzo bleek de eenheid in liefde en leven. Na het *dominus pacem* van het *Agnus Dei*, door allen mede uitgesproken, en na het gebed: „O Heer Jesus Christus, die aan uwe Apostelen gezegd hebt, Ik laat U den vrede, Ik geef U mijnen vrede, enz.” werd de vrede kus van den hoogen Offeraar aan de verschillende rangen der Assistenten en door deze onderling aan elkander gegeven, tot belijdenis niet alleen dat slechts van en door Jesus de ware vrede verkregen wordt, maar ook tot betuiging dat zij met elkander in dien vrede, dat is in de liefde onderling vereenigd zijn, en zich betuuren om de hun toevertrouwen in dien vrede, in die liefde, in dat geloof door de liefde werkzaam, in dat leven uit het geloof, meer en meer te volmaken. En dit spel hernieuwt zich bij de verschillende hoogtijden, en telkens nemen er weer andere Bisschoppen uit andere oorden der wereld deel aan, zoodat in betrekkelijk korten tijd geheel de Katholieke wereld door hare Bisschoppen vertegenwoordigd, geheel het Episcopaat door den H. Geest gesteld om de Kerk Gods te besturen (5) met den eersten Bisschop, het Hoofd van allen als stedehouder van Christus, die tastbare uitdrukking der kerkelijke eenheid geeft, en het éene lichaam van Christus (6) zoo aanschouwelijk vertoont. Maar wie, zooals ons te beurt viel, naast het feest van 's Heeren Geboorte ook dat Zijner verschijning in de heilige stad doorbrengt, die kan het H. Misoffer naar de onderscheidene oorden der wereld opdragen, en het Woord Gods in alle talen, die daar dan door een genoegzaam getal van menschen vertegenwoordigd zijn, hooren verkondigen. En in die groote verscheidenheid, die ons de talrijke volken der aarde vertegenwoordigt, zien en hooren wij steeds hetzelfde, steeds het onbloedige offer met de belijdenis van hetzelfde geloof en van dezelfde liefde, steeds de verkondiging van dezelfde leer en de opwekking tot hetzelfde heilige leven. Daar erkent men nu in die vereeniging aller volken tot éene Kerk of in die Kerk alle volken omvattende het nieuwe Jert door den Propheet voorspeld, en in veralgemeend geestes herhaalt men zijne woorden: (7) „Wilt gij dat Jeruzalem verlicht, Jeruzalem, want uw licht zal de glorie des Heeren is over u, en gij zult in den kerken wandelen in uw licht, en gij zult in den glans die over u opgegaan is, en gij zult uwe oogen in den ronde en zie: die oogen die zich vergaderd en zijn tot U gekomen, en gij zult zien van verre komen, en uwe dochteren zullen aan uwe zijde opstaan. Dan

(1) Ep. ad Roman. (2) *De Civit Dei*. L. 19. c. 13. (3) Luc. XXII, 32.

(4) Joann. XVII.

(5) Hand. XX. (6) Rom. XII. 5. — I Cor. X. 17. (7) *Isaias LX.*

zult gij aanschouwen en overvloeijen, en uw hart zal zich veranderen en verwijden, als de menigte der zee zich tot u bekeerd zal hebben en de kracht der heidenen tot u gekomen zal zijn."

Den, Mijne Geliefden, het is niet mogelijk te Rome aldus te juichen, zonder zich te herinneren wat lijden, wat offers het gekost heeft, alvorens zulke feesten bij het daglicht konden gevierd worden. Men staat er toch op een grond die drie eeuwen lang met het bloed der Martelaren doorweekt is, en in wiens duisteren schoot de geloovigen zich gangen en holen moesten graven om de heilige geheimnissen met veiligheid te vieren. Welnu wij zijn in die onderaardsche gangen nedergedaald, wij hebben die in steen en mergel uitgeholde ruimten bezocht; en, Mijne Geliefden, in die ruimten die hun tot kerker dienden, vonden wij ons te huis, en wij gevoelden het dat, waren wij, zijnde wat we nu zijn, voor zestien of zeventien eeuwen plotseling te midden eener godsdienstoefening der eerste Christenen geraakt, wij door hem als een broeder, als een priester, als een Bisschop zouden ontvangen zijn. Wij vonden in die onderaardsche kerken wat wij nog in onze kerken, bepaaldelijk in de kathedrale of bisschoppelijke kerken vinden, en wij erkenden er zelfs de grondvorm van alle katholieke kerken, ofschoon die slechts in de oudste allezins getrouw bewaard is gebleven. Wij vonden er het altaar, en dus het Onbloedig offer en dus den priester. Wij vonden tegenover het altaar den verheven zetel des Bisschops, en van weerszijde zitbanken voor de hem bijstaande geestelijken, en dus (zooals daarenboven menig in grafsteenen gehouden opschrift getuigde) de hiërarchie. Wij vonden, behalve het Hoofdaltaar, ook kleinere altaren aan de zijwanden, en alle altaren op graven van martelaren. Wij vonden die zijwanden en de gewelven vaak met schilderingen van symbolische beteekenis overdekt: en alles zeide ons, dat hier hetzelfde geloof was beleden, dezelfde liefde was geoeffend, hetzelfde bestuur der Kerk was gevoerd, waarvan wij straks gesproken hebben. Een God in drie personen, de Vader, de Zoon en de H. Geest, de Zoon Gods mensch geworden tot verlossing der menschen, ontvangen van den H. Geest, geboren uit de Maagd Maria, de verlossing door den Kruisdood, de stichting der Kerk; de gemeenschap der heiligen; de vereering der martelaren, en hunner overblijfselen; in een woord, de leer en het leven der Katholieke Kerk, zoo als wij die kennen, spraken ons daar uit, talrijke gedenkteekenen toe. O daar voelden wij het, dat wij tot één en hetzelfde ligchaam van Christus behoorden, dat hen, die voor zestien en zeventien eeuwen in deze onderaardsche toevlugsplaatsen gebeden hadden, en wier lijden in de wanden dier holen en gangen te rusten waren gelegd. Daar steeg toen uit het binnenste des harten de verzuchting opwaarts: o Heer Jesus Christus, dank, eeuwige dank aan U, die ons met uw heiligmakend van uw ligchaam gemaakt hebt! geef mij en den mijnen die trouw, waarin zij voor U geleefd hebben en voor uwen naam gestorven zijn.

En hier, Eerwaarde Medearbeiders en Beminde Geloovigen, brengt eene gedachte zich wederom bij mij op, die mij, tijdens mijn verblijf te Rome, bijna geen oogenblik verlaten heeft, en die ik mij aangespoord voel om aan u mede te deelen. In die onderaardsche holen hielden de Christenen hunne godsdienstoefeningen, hunne vervolgers in de prachtigste en voor den duur van eeuwen gebouwde paleizen een schepter voerden, waarvoor geheel de wereld beefde; toen schier de gansche bevolking der onmetelijke stad, met al wat van haar afding, haren beheerscher als aan eene Godheid gehoorzame, gestadig den kreet slaakte: de Christenen voor de wilde beesten! toen vorst en volk tot verdelging der Christenen zamenspannen. En nu! Daar liggen die paleizen in puinhoopen, en die schepter sinds eeuwen er onder begraven; daar prijken die onderaardsche gewelven op de hoogten in marmer en goud opgetrokken, en de gansche bevolking en de uit alle oorden der wereld zamengevloede menigte stroomt er heen, om aan de Christelijke godsdienst-oefening, met luisterrijke plegtigheden gevierd, deel te nemen. O daar blijkt de onoverwinnelijkheid der Kerk door Jesus gesticht, daar schittert de kracht van het woord: "Vrees niet, gij kleine kudde, want het heeft uwen Vader behaagd U het rijk te geven" (8) en van dat anders woord: "de Vorst dezer wereld zal buiten geworpen worden" (9); en van dat derde woord, dat heb vertrouwen: ik heb de wereld overwonnen" (10). Inderdaad, de wereld was met de hel tegen het Christendom, in verbeeld gebeden, juister, de wereld was slavin geworden van den bozen en gehoorzame hem in zijne wanhopigen strijd tegen het rijk Gods. Want Rome heeschte over de wereld, en de Caesars over Rome, maar al de krachten des onmetelijken rijk, en al de alleenheerschers of liever tirannen, tot eene zamengesmolten, waren verbonden, ja vereenzelvigd met het afgodendom, dat is, met de dienst van den vorst der duisternissen, en alzoo waren zij geheel beziel en

doordrongen van den geest des kwaads. Die ontzettende magt, die in het paleis der Caesars zetelde, en koningen en volken verbrijzelde, bestond niet en kan niet bestaan dan door de innigste vereeniging met de afgodendienst, en daarom bevond zich die ontzettende magt in de hand van den boze. En waartoe heeft het gestrekt dat de boze die magt tot verdelging van het opkomend Christendom met gruwzame volharding aanwendde? Hiertoe, dat hij ter plaatse zelve, waar hij den zetel van zijn wereldrijk had opgericht, het diepste vernederd en ten onder gebragt werd. Want naast de paleizen, waaruit de bloedbevelen het eene al wreeder dan het andere elkander opvolgden, en terwijl zij door geheele benden van beulen tegen de weerlooze Christenen worden ten uitvoer gelegd, vestigt zich de geestelijke magt door Christus ingesteld, en plaats er het middelpunt van het geestelijke rijk, dat zich ver over de grenzen des Romeinschen Rijks zal uitstrekken. Dat middelpunt kan niet beroerd, die magt kan niet bereikt worden door de werktuigen der hel. Vrij mogen ze sneven die er achtervolgelijk mede bekleed worden; vrij mogen duizenden en duizenden dergenen, die door God verlicht, zich er aan onderworpen hebben, ter dood gepijnigd en op alle wijzen die eene onmensche lijke wreedheid in staat is uit te denken, omgebragt worden, na drie eeuwen van slagting door de Caesars in dienst der hel onder de weerlooze Christenen aangerigt en voortgezet, heeft het afgodendom den doodsteek gekregen, en kan er geen Romeinsch keizerrijk meer bestaan dan gehoorzame aan een Christen. Doch dit was naar de raadsbesluiten Gods niet genoeg; maar met het afgodendom, verpersoonlijkt in de heidensche Caesars, moest ook alles wat het opgericht had, verdelgd worden. Paleizen, Raadhuisen, Tempels, Amphiteaters, Thermen, 't stortte alles in puin, niet door de handen der wraaknemende Christenen maar door de stormrammen en mokers van barbaarsche horden, blijkbaar belast met de uitvoering van den vloek des Almagtigen. Middelerwijl deed het christendom, nu vrij geworden, zijne tempels, den waren God gewijd, oprijzen, en deed ze tevens strekken tot gedachtenis zijner helden en heldinnen, die op het voetspoor van den Gekruiste en door Dezes genade den vorst dezer wereld, door het offer van bloed en leven bestreden en overwonnen hadden. Gelijk zij, met Christus geleden hebbende, in den hemel met Hem verheerlijkt waren, zoo moesten ze ook op aarde met Hem verheerlijkt worden: hunne namen werden gegeven aan talrijke kerken, in welke hunne stoffelijke overblijfselen met eere rusten. Zoo werd de grond van Rome overdekt van christelijke gedenkstukken, die den bloedigen strijd van drie eeuwen vermeldende, tevens als luisterrijke zegetekenen prijkten, en aan de christenen der latere eeuwen toeroepen: "Vrees niet, gij kleine kudde, want het heeft uwen Vader behaagd U het rijk te geven."

En hiermede, Eerwaarde Medearbeiders en Beminde Geloovigen, moet ik de mededeeling van de indrukken, die ik in de Hoofdstad der Christenheid ontwaard heb, afbreken, niet omdat het mij aan stof ontbreekt, waarvan de bewerking voor U nuttig zou zijn: maar omdat ik blijven moet binnen de perken van een herderlijk schrijven, dat aan U moet voorgelezen worden. Ik sluit dan dezen Brief met de bede, dat het medegedeelde strekken moge, om uwe liefde voor en uwe gehechtheid aan de Roomsche Kerk en haren Bisschop, dat is, het zichtbaar Opperhoofd der Christelijke Kerk, te vermeerderen; om uwe dankbaarheid voor de genade die U in die ééne kerk geplaatst heeft, in welk alleen, gelijk tijdens den Zondvloed in Noe's Arke (11) behoud te vinden is, krachtig op te wekken, en eindelijk om, bij het zien van de steeds vernieuwde aanvallen op die Kerk, en bij hetgeen gij zelve wellicht daaronder te lijden hebt, U in het vertrouwen en de trouw te bevestigen, welke onder de bloedigste vervolgingen in de Christenen der eerste eeuwen uitgeblonken en hen tot de glansrijkste overwinning geleid hebben.

U uitnoodigende om den Almagtige voor de ons op onze reize verleende bescherming en zegeningen, welke ook U betreffen, te danken, nemen wij het voorschift der gebeden in onzen Brief van den 19 October des vorigen jaars verrat terug, zoodat er vooreerst ook geene *oratio imperata* zijn zal. Maar wij noodigen U met bijzonderen aandrang uit, en dat wel overeenkomstig het uitdrukkelijk verlangen van Zijne Heiligheid, om voor onzen Heiligen Vader den Paus bestendig te bidden. Wij bevelen verder in uwe gebeden aan Zijne Majesteit onzen geëerbiedigden Koning met Hoogstdezelfs Huis; al uwe overheden, zoo geestelijke als wereldlijke, en inzonderheid ons zelve, die eenmaal voor uwe zielen rekening zullen moeten geven.

Eindelijk, Eerwaarde Medearbeiders en Beminde Geloovigen, wij maken U bekend, dat wij, krachtens de ons van den Apostolischen Stoel verstrekte volmagten, uwe wederom dezelfde dispensaties in de kerkelijke wetten van onthouding verleenen, welke wij verleden jaar verleend hebben, en dat wij daarvoor ook dezelfde

voorwaarden stellen, zullende de Eerwaarde Heere Pastoors de bedoelde vergunningen afkondigen.

En zal deze, in alle kerken van ons Bisdom, op de Zondag Quinquagesima, op de gebruikelijke wijze van den predikstoel afgekondigd worden.

Gegeven te Sassenheim, den 6 Februarij 1858.

† FRANCISCUS JACOBUS,
Bisschop van Haarlem.

De zitting van gisteren is bijna geheel ingenomen geweest door eene Redevoering van den minister van Financiën, die ongeveer drie uren geduurd heeft. De minister heeft drie punten behandeld. 1°. De financiële quaestie in het algemeen. Hij betoogt zeer breedvoerig tegen den heer van Bosse, dat de Begroting missen kan wat de voorgestelde wet op het personeel daaraan zal ontneemen. Dat lijdt voor ons geen twijfel. Maar de vraag is, of 't raadzaam is, dat bedrag van de direkte belastingen af te nemen. Daarop antwoordt de minister in zijn tweede deel, waarin hij zijne voorstellen, die een geheel uitmaken, verdedigt. Hij heeft twee hoofd-agumenten 1°. dat het evenwigt tusschen direkte en indirekte belastingen verbroken is en herstelling vraagt; 2°. dat de Gemeenten door den Staat moeten worden ter hulp gekomen. Het eerste wordt gezegd en niet bewezen. Het andere, zoo het wordt toegegeven, bewijst niet, dat het langs den weg moet geschieden, dien de Regering aanwijst. In zijn derde deel tracht de minister de bezwaren te wederleggen tegen zijne voorstellen opgeworpen.

Het is den minister al aanstonds kunnen blijken, dat hij daarin niet geslaagd is. De heeren van Akerlaken en Poortman hebben hem kort en bondig aangetoond, dat zijne voorstellen niet beantwoorden aan hetgeen de minister-zelf daarvan verwacht.

Thaas ziet ook het licht het, in de zitting van de Tweede Kamer van gisteren, ingekomen antwoord der voorstellers, op het voorloopig verslag over het voorstel tot afschaffing van den accijs op het geslagt. In de eerste plaats wordt aangemerkt, dat het stuksgewijze afbreken van het belastingstelsel op zich-zelf geene gisping schijnt te verdienen, tenzij men wil aannemen, of dat dit stelsel onverbetterlijk is, of dat men, in het vooruitzicht op eene radikale hervorming, zich wachten moet daaraan de hand te slaan. De voorstellers gelooven niet, dat de wetgever zich hier door het denkbeeld van radikale hervorming van partiële verbetering mag laten afschrikken, op het gewas af, dat aan de natië voortdurend zwaardere lasten wierden opgelegd, dan ter voorziening in de staatsbehoefte vereischt wordt. Verder wordt in het antwoord op de wenschelijkheid tot de afschaffing van den accijs op het geslagt nader aangedrongen en wordt ook de meening weersproken van hen, die meenen dat in het voorstel een zijdelingsch drijven tot eene in-eome-tax gelegen is. — Vervolgens wordt de bedenking beantwoord, dat het onraadzaam zou zijn eenige belasting af te schaffen, zoolang niet bij eene afzonderlijke wet de beginselen zijn vastgesteld, die voortaan het belastingstelsel zullen beheerschen, en wordt er op gewezen, dat door leden der Kamer, met eenig uitzigt op goed gevolg, geene nieuwe wet van beginselen omtrent het zamenstellen der belastingen kan worden voorgesteld. — Ook wordt wederlegd het gevoelen van die leden, welke meenen dat de toestand van 's Rijks geldmiddelen het afstand doen der oppbrengst van den accijs op het geslagt niet gedooft. — Bij hetgeen reeds in het voorloopig verslag voorkomt, tot wederlegging van het bezwaar, dat het voorstel de strekking heeft op den financiëleen nood, waarin de meeste groote gemeenten verkeerden, nog te verhoogen, weten de voorstellers nauwelijks iets te voegen. — De inhoud van § 5 van het voorloopig verslag maakte op de voorstellers een hoogst aangename indruk, omdat de groote meerderheid zich voor de afschaffing verklaarde.

Uit het eindverslag over het wetsontwerp van wet tot zamenstelling der rechtelijke magt en het beleid der Justitie, blijkt, dat de kommissie van rapporteurs geen nader onderzoek te dezer zake in de afdeelingen der Kamer heeft noodig geoordeeld.

Bij het onderzoek in de afdeelingen der Kamer van het ontwerp, houdende bepalingen ter bevordering van het veilig verkeer langs de ijzeren spoorwegen, heeft men zich algemeen beklagd, dat dit voorstel op zelfstandig punt men zich bij de beoordeeling van het, niet anders dan als hoogst onvolledig te beschouwen zij. Bij dit ontwerp had al dadelijk het stellen van algemeene regels omtrent de spoorwegkoncessiën en daaraan te verbinden voorwaarden in aanmerking kunnen komen. Een aantal onderwerpen, waartrent regeling van den wetgever mogt worden verwacht, worden in het verslag opgenoemd, waarbij vier hoofdpunten inzonderheid in aanmerking schijnen te komen: 1°. de verbindtenissen van de spoorweg-maatschappijen jegens het publiek; 2°. een gestadig toezigt van regeringswege op de nakoming dier verbindtenissen; 3°. de verpligtingen die ter zake van

(8) Luc. XII, v. 32. (9) Joan. XII, v. 31. (10) Joan. XVI, v. 33.

11) I Pet. III, 20.

de spoorwegen en het verkeer op die banen, aan ieder, inzonderheid ook langs den weg bouwende of wonende ingezetenen, moeten opgelegd worden; 4° het regt van den Staat, om niet alleen in buitengewone omstandigheden, maar ook in gewone tijden over de spoorwegdienst voor publieke doeleinden, bijv. militaire transporten, vervoer van brieven, gevangenen te beschikken. Ofschoon sommige dier hoofdpunten bij het ontwerp over het hoofd zijn gezien, is geen daarvan, naar het oordeel der meerderheid genoegzaam ontwikkeld en worden eigenlijk slechts fragmenten van eene spoorweg-wetgeving geleverd.

De Nord laat zich uit Londen het volgende schrijven: "De aanwezigheid te Parijs van den prins Ottobano, die door den Koning van Napels met de taak belast geworden is, om Keizer Napoleon geluk te wenschen bij gelegenheid van den aanslag op 14 Januarij, maakt de aandacht weder gaande op den vreemden toestand waarin zich het hof der Beide-Siciliën tegenover Engeland en Frankrijk bevindt. De stap van Koning Ferdinand, hoewel uit touter beleefdheid voortgesproken, heeft niettemin een staatkundig doel en dat wordt hier begrepen. De goede ontvangst die het hof der Tullerien den Napelschen boodschapper bereid heeft, bewijst dat dit doel op het punt is van te worden bereikt. Er verhoft zich evenwel een hinderpaal tegen een persoonlijke toenadering der beide soevereinen in staatkundigen zin. Zie hier waarom:

"Het schijnt dat de Fransche Regering, formeel verhandelingen gesloten heeft tegenover de Engelsche, om geen diplomatische betrekkingen met het hof van Napels te hervatten, zonder de toestemming en de medewerking van Engeland. Het kabinet van Londen nu weigert om zich bij de verzoenende inzichten van het kabinet der Tullerien aan te sluiten. Lord Cowley moet in een vertrouwelijk onderhoud gezegd hebben, dat, zoo de Fransche Regering voorzien had, waartoe zij zich verbond, zij de belofte niet ondertekend zou hebben, welke haar staatkundige tegenover Napels met die van Engeland verbond.

Men verneemt met groote belangstelling, dat Z. M. de Koning eene som van f1000 heeft toegezegd aan de commissie, die zich te Utrecht heeft gevormd tot het oprigten van een gasthuis voor behoeftige ooglijders in Nederland, waar bij de hoogleeraar Donders oog-arts wezen zal. Te Utrecht vindt deze belangrijke zaak groote deelneming. De inschrijvingen zijn daar reeds tot meer dan f15000 geklommen. In onderscheidene steden van ons vaderland hebben zich menschenvrienden vereenigd, om met het bevorderen van deze aangelegenheid werkzaam te zijn. Zoo is in betrekkelijk korten tijd reeds de helft van het vereischte kapitaal bijeengebracht. (U. Ct.)

Z. M. heeft benoemd tot burgemeester te Westervoort P. L. Ebeling.

STATEN-GENERAAL.
TWEDE KAMER.

Zitting van Maandag 15 Februarij.
In deze zitting is ingekomen een voorstel tot amortizatie van schuld ingediend door de leden die het voorstel tot afschaffing van de landrent op het geslag hebben voorgedragen. De algemeene beraadslagingen zijn voortgezet over het wetsontwerp betreffende de herziening der wet op het personeel. Nadat de minister van Financiën daarover het woord had gevoerd, hebben de heeren van Akerlaken en Poortman aan die behandeling nog deelgenomen. Op morgen zal met die beraadslaging worden voortgegaan.

SCHIEVENINGEN, 16 Febr. Er is helaas geen twi- fel meer, of de pink de Jonge Klaartje, stuurman F. Loois, die op 14 Febr. met zijn gezin, bestaande uit tien personen, door de storm verloren was, het leven, vijf schepelingen waren gehuwd en laten 12 kinderen na. Moge ook ditmaal de liefdadigheid niet achterblijven.

De pink van den heer C. Gebel, waaromtrent ook ongemustheid bestond, is behouden alhier aangekomen.

NIEUWE DIEP, 74 Febr. Naar men verzekert zou te Terschelling een leidsboot met 10 a 12 koppen bemant sedert tien dagen te vergeefs worden terugverwacht. Verscheidene huisgezinnen zouden, wanneer dit vaartuig onverhoopt bij de jongste stormwinden was omgeslagen, in rouw zijn gedoopt en van hulp en steun zijn verstoken. (N. R. Ct.)

MAARSSSEN, 15 Febr. De dag van heden was voor de R. K. Gemeente van Maarssen eene dag van ware vreugde en aangename herinneringen. De Z. Ew. Heer W. A. van Bijleveld, Deken van dit distrikt, mocht het genoegen voorrecht genieten den vijf en twintigsten verjaardag te gedenken der aanvaarding van Z. Z. Ew. herderlijke bediening in deze gemeente. Reeds vroegtijdig stroomden de gemeentelieden stampvoorts, om God te bedanken voor deze buitengewone gunst, aan Z. Z. Ew.

en hen geschenken, en tevens 's Hemels zegeningen over hunnen waardigen Zielzorger af te smeeken. De W. Ew. Heer G. Kok, Pastoor der parochie van den H. Willibrordus, te Amsterdam, toonde aan, in eene taal aan het hart ontleend, hoe veel verhevener en heiliger boven de viering van een jubelfeest in het aardch huisgezin de gedachtenis van het vijf en twintigjarig vaderschap in den geestelijken familiekring moet aangemerkt worden. Treffend schetste Z. W. Ew. en ten opzichte van den jubilaris, als ijvervollen zielzorger, als getrouwen Herder en als liefderijken leidsman, en ten opzichte der gemeentenaren de herinneringen van het verledene, de gevoelens van het tegenwoordige en de verwachtingen van de toekomst, die deze dag als noodzakelijk voor den seest bragt. Ook bragt Z. W. Ew. aan de gemeentenaren den welverdienden lof voor hunnen belangstellenden ijver, welke aan hunne parochiekerk eene kostbare en blijvende herinnering van den heuglijken dag bezorgde. Daarom toonden zij dat zij de gevoelens begrepen van eenen Herder, die naar waarheid kan zeggen: "Heer, ik heb den luister van uw huis bemind". Spare God nog lang de dagen van onzen ijvervollen en beminden Zielzorger en moge 's Hemels beste zegen Z. Z. Ew. in den moeilijken en verhevenden werkring voortdurend krachtadig ondersteunen en sterken.

ARNHEM, 15 Februarij. Zaterdag middag is de schipbrug voor deze stad weder gelegd. Gisteren ver- toonden zich te Keulen nog slechts enkele stukken drijfijis. Eergisteren is ook te Coblenz de schipbrug gelegd.

ASSEN, 13 Februarij. Gisteren middag zijn in het Punterdiep, tusschen Groningen en deze plaats, vier personen door het ijs gezakt en verdrongen, de predi- kant van de gemeente Belde, en een bloedverwant van hem, almede de heer Hesselink Jr., uit Paterwolde, en de heer Tresling, uit Groningen. De zwakheid van het ijs schijnt de naaste oorzaak van dit ongeluk zijn, dat evenwel in al zijne bijzonderheden nog niet geheel bekend is. (H. & E.)

BLOKZIJL, 10 Febr. De Botermarkt was heden wel zó aangenaam en de prijzen meer geanimeerd, zoodat de boter algemeen werd afgezet, per Ned. £ f1.10, per f vat f24.00 a 24.25, per f vat f48.50 a f49. De aanvoer was niet ruim.

WINSCHOTEN, 12 Feb. Deze dagen is door den gemeenteraad alhier eene commissie benoemd ter bevo- dering van den aanleg van een spoorweg in deze pro- vincie, aansluitende bij de Hannoversche westbaan. Deze commissie geeft zich met ijver van hare taak ge- kweten, en als resultaat harer bemoeijingen heeft zij een uitgewerkt adres aan de beide Kamers der Staten- Generaal ingezonden, ten einde op deze aangelegenheid met de noodige klem de aandacht der wetgevende magt te vestigen. Dit adres is tevens door den druk alge- meen verkrijgbaar gesteld.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIS, 14 Febr. De *Moniteur* behelst de dépêche van den schout-bij-nacht Rigault de Genouilly, waarin eenige bijzonderheden zijn vermeld betreffende de in- neming van Kanton.

"De geallieerde troepen gingen den 28ⁿ Decem- ber schep. Het kleine aantal manschappen, dat de schout- bij-nacht Rigault de Genouilly in het gevecht kon bren- gen (omtrent 900 man) was oorzaak dat door den schout- bij-nacht Seymour, bevelhebber der Engelsche strijdmagt, aan de Fransche landingstroepen eene eerepost werd aangewezen. Deze marcheerden alzoo aan het hoofd van een der kolonnen van aanval. Dit bewijs van sym- pathie heeft onze zieledeft en matrozen zeer getroffen. Het gevecht werd tegen de muren van Kanton gevoerd.

"Den 28sten werd, nadat eenige gevechten met de Chineesche troepen waren geleverd, het fort Lyn geno- men. Martin des Pallières, sergeant-majoor, had de eer het eerst de Fransche vlag te planten. De bootsman Pélissier, van de *Capricieuse*, de eerste die de bres be- reikt heeft, plantte onze vlag op een wachtpost bij den muur. Hij werd onmiddellijk gevolgd en moedig on- dersteund door Laurier, behoorende tot de bemanning van dezelfde korvet.

"Allen" voegt de schout-bij-nacht Rigault de Ge- nouilly er bij, "wedijverden gelijkelijk met onze onver- saagde geallieerden en hebben uitstekend hun pligt ge- daan om de eer der keizerlijke wapenen te handhaven."

De dépêche besluit aldus: "Kanton is in de magt der geallieerden. De Noorde- lijke forten schijnen verlaten te zijn. De Engelsche en Fransche vlaggen wapperen op de pagode van vijf ver- diepingen. Ons verlies is, voor een aanval die stormer- hand ondernomen is, niet groot. "Ik zal mij met den schout-bij-nacht Seymour en den generaal Strabandee verstaan, ten einde de voorsteek

van de door de Engelsche en Fransche wapenen bevochten overwinning te verzekeren. Het vuur der geallieerden was uitmuntend gerigt en heeft niet weinig tot de overwin- ning bijgedragen."

— Men spreekt hier veel van eene ontdekking van een jeugdigen mechanicus, Duterne genaamd, daarin bestaande om door middel van samenpersing van lucht, eene beweegkracht te voorschijn te brengen, die op de industrie en fabrieken toegepast, 75 percent op de brand- stoffen zou besparen. De toestel des uitvinders moet zeer eenvoudig zijn.

— Uit Napels wordt, dd. 9 dezer, geschreven, dat de Sardijnische zaakgelastigde, namens zijne Regering, de dadelijke teruggave van de *Capitani* geëischt heeft. Het Napelsche bewind zou bepaald geweigerd hebben daaraan te voldoen. Men verkeerde in de meening, dat de zaakgelastigde, welke van die weigering aan zijne Regering had kennis gegeven, onmiddellijk van deze het bevel zou ontvangen om naar Turijn terug te keeren.

ENGLAND.

LONDEN, 15 Febr. De laatste telegrafische tijdin- gen uit Indië, welke de gunstige voordeelen der Brit- sche troepen op de muitelingen in de laatste dagen van het jaar behaald, bereten, worden door particuliere korrespondenten uit Kalkatta van 9 Januarij welkom en bevestigd. Er blijft nu niets anders over dan het her- winnen van het koningrijk Oude; want uit de geheele vallei van den Ganges zijn de benden Sepoys verdre- ven, die er de vrije gemeenschap belemmerden. De magt der opstandelingen is wel is waar nog groot, en Oude en ook de midden-gewesten, in de richting van Bangor, die door Nena Sahibs tegenwoordigheid steeds in gis- ting verkeerden, zullen nog eenigen tijd vereischen al- vorens zij onderworpen zijn; maar de nu behaalde voor- deelen kunnen niet anders dan daartoe medewerken.

Sir Colin Campbell zou, naar het schijnt, den veld- togt tegen Lucknow alleen, en zonder medewerking van den Nabob van Nepaul, willen ondernemen; dit is mis- schien uithoofde dat de Engelschen nog een zeker wan- trouwen stellen in de opregtheid der inlanders, ondanks de diensten hun door Jung Bahadoor en zijne Ghoor- kas bewezen.

Ondertusschen herneemt Delhi en de omliggende dis- trikten van lieverlede hun vorig aanzien. Immer is de justitie er ijverig bezig om de schuldigen aan den op- stand hetzij met den dood of met verbanning te straffen.

Te Kalkatta is de tijding der voorstelling van een bill aan het Parlement, de opheffing van de O.-I. Kom- panjie ten doel hebbende, met levendige tevreden- heid ontvangen. In die hoofdstad is de quaestie der reorganisatie van de burgerlijke en militaire magt in de koloniën aan de orde van den dag.

Een latere dépêche uit Bombay meldt, dat de af- deeling van generaal Outram te Allumbagh bij Luck- now drie malen door de muitelingen is aangetast, doch deze hen telkenmale met groot verlies aan hun zijde terug sloeg. De Indische bladen melden, dat rust en orde in het land terugkeeren.

— Nopens Allsop, die wegens deelneming aan den moordaanlag is aangeklaagd, verneemt men dat hij een welgesteld man en vroeger koninklijk hof- echtgenoot was modemaakster te dezer stede; en had vele Fransche werksters. Hij hield verkeerig met leden der radikale partij, met Savage Landor, Robert Owen, Fergus, O'Connor en anderen; van aard was hij goed- hartig en gastvrij. Die hem kennen beschouwen hem niet bekwaam om een sluipmoord te plegen, of des bewust met sluipmoordenaars om te gaan.

— Fr. Bernard, een uitgeweken Franschman, is Zondag morgen alhier gearresteerd, beschuldigd betrok- ken te zijn in den aanslag op het leven van den Kei- zer der Franschen; twee geladen revolvers werden in zijne woning gevonden. Hij was een vriend van Gaudin. Hij werd heden gebragt aan de politie van de rue de la Harpe, waar hij werd overtuigd van revolver-pistolen naar Parijs verzonden te hebben vóór den aanslag; de beschul- digde werd in de gevangenis teruggeleid tot Dingsdag over eene week; borgtocht werd geweigerd.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 14 Febr. De fakkeltogt der studenten, die Zaterdag jl. de stad doortog, had het karakter van een groote staatkundige en patriotische demon- stratie. Na door de prins en de prinses Friedrich Wilhelm ontvangen te zijn, vereenigden zich de studenten in getale van omstreeks 1000 tot een nachtelijk optocht met geestdrift werden er feestdronken uit de koninklijke familie en de eeneheid van het volk.

Gedurende den optocht zongen de studenten, wa- rin met kracht het denkbeeld van eenheid werd ontboezemd. Daar werd eenige kollekte, gedaan ten voordeele der in de gevangenis van hunne posten ontzette studenten. Het optocht werd die manifestatie nog meer beteske.

— De school van het springen van het kruidmaga- zijn te Metz, die den 18 Nov. ll. veroorzaakt, wordt

